

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJ) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

IZJAVA

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

Arusha, Hag, 8. juni 2021.

Obraćanje g. Sergeja Brammertza, Tužitelja Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih Nacija 8. juni 2021.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Hvala vam na ovoj prilici da vam se na daljinu obratim u vezi s aktivnostima Tužilaštva Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove.

Moj pismeni izvještaj sadrži detalje o našim aktivnostima i rezultatima tokom izvještajnog perioda u odnosu na naše strateške prioritete. Danas bih želio da istaknem nekoliko važnih pitanja.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

U julu 1995., Tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv Ratka Mladića za zločine koje je počinio nad stotinama hiljada nevinih civila u Bosni i Hercegovini.

Više od decenije i po, on je bio jedan od najtraženijih bjegunaca u svijetu i simbol kulture globalne nekažnjivosti.

Međutim, danas je pravda izvršena. Nakon pravičnog suđenja od strane nepristrasnih međunarodnih sudija, Mladić je konačno osuđen za svoje zločine i izrečena mu je najteža moguća kazna.

Nešto ranije danas sam razgovarao s Majkama Srebrenice, koje su preživjele Mladićev genocid. Dvadeset šest godina one pate zbog gubitka svojih muževa, očeva i sinova i hrabro se bore da vide da Mladić bude kažnjen za svoje zločine.

Zamolile su me da vam prenesem jednostavnu poruku.

Pravda je važna.

Ovo nije parola, nego temeljna istina.

Pravda je važna žrtvama.

Pravda nikada neće vratiti njihove voljene, ali može da ublaži bol s kojom moraju živjeti.

Ali i još više, rekle su mi, pravda je važna za sadašnjost i budućnost.

Danas, veliki broj počinitelja u sukobima diljem svijeta još uvijek koristi svoju moć da bi prouzrokovali neljudske patnje. Previše zapovjednika još uvijek smatraju nevine živote nevažnima.

Nažalost, još uvijek ima previše ljudi poput Mladića koji čine teške zločine.

Pravda je važna jer tako osuđujemo i kažnjavamo velika zla, da se ne bi ponovila.

Zbog toga se danas ne radi samo o onome što smo postigli, već o onome što tek treba da se postigne. Iako mi u Tužilaštvu osjećamo zadovoljstvo zbog Mladićeve konačne osuđujuće presude, takođe smo više nego svjesni posla koji je još pred nama.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Veliki dio našeg preostalog posla je u ogranku u Arushi, gdje i dalje nastojimo da se ostvari više pravde za žrtve genocida nad Tutsijima, počinjenog u Ruandi 1994. godine.

Predmet *Kabuga* je jedan od naših ključnih prioriteta. Nakon što je Félicien Kabuga, koji je u bjekstvu bio dvadeset godina, uhapšen u maju prošle godine, Tužilaštvo je brzo provelo daljnje istrage i izvršilo pripreme za početak suđenja.

U februaru smo napravili važan korak naprijed potvrđivanjem izmijenjene i dopunjene optužnice. Unijeli smo nekoliko ključnih novih elemenata i izmjena kako bismo reorganizovali i pojasnili predmet, uključujući i konkretno navođenje incidenata seksualnog nasilja. Vjerujemo da će izmijenjena optužnica u konačnici dovesti do ekspeditivnog suđenja, a da će istovremeno primjereno odražavati navode o Kabuginj krivičnoj odgovornosti.

Sada smo potpuno usredsređeni na pripreme za suđenje. Dostavićemo pretpretresni podnesak i dovršiti ključne obaveze u pretpretresnoj fazi do kraja avgusta. Tužilaštvo je čvrsto posvećeno tome da bude spremno za početak suđenja kada to odluči Pretresno vijeće.

Isto tako, uskoro će završiti i suđenje u predmetu *Nzabonimpa i drugi*, a presuda se očekuje tokom narednih sedmica. Mora se naglasiti važnost ovog predmeta. Podmićivanje svjedoka udara u samu srž krivičnog postupka i Tužilaštvo će i dalje ispunjavati svoj mandat da vodi istrage i krivično gonjenje za nepoštovanje suda.

Konačno, u predmetu *Stanišić i Simatović*, iznijeli smo svoje završne riječi i očekujemo izricanje presude u skoroj budućnosti.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Tužilaštvo i dalje aktivno traga za šest preostalih bjegunaca optuženih pred MKSR-om.

Prije nekoliko godina, izvijestio sam ovaj Savjet da smo poduzeli reformiranje i ojačavanje aktivnosti traganja za bjeguncima, shvatajući da je naša odgovornost da pokažemo dokaze o uspjehu. Ti naponi su polučili rezultate, kako se pokazalo prošle godine Kabuginim hapšenjem i potvrdom o smrti Augustina Bizimane.

Trenutno imamo korisne tragove u vezi sa svim preostalim bjeguncima i, uz kontinuirane napore, razumno možemo očekivati daljnje rezultate.

Međutim, prvenstveni izazov s kojim smo suočeni jeste nedostatak pune i efikasne saradnje država članica. Jednostavno govoreći, jedan broj zemalja jednostavno ne ispunjava svoje međunarodne obaveze i sprečava tužilaštvo da obezbijedi hapšenja.

Prije šest mjeseci sam vas izvijestio da je Fulgence Kayishema i dalje u bjekstvu zbog toga što Južna Afrika ne saraduje. Nažalost, situacija je i dalje nepromijenjena i nema značajnog poboljšanja. Kako stvari danas stoje, južnoafričke vlasti zapravo šalju poruku da je njihova zemlja utočište za osobe za koje se sumnja da su učestvovala u genocidu i koje su u bjekstvu.

Hitno je potrebna intervencija Savjeta bezbjednosti. Stalni propusti da se postupi po odlukama Savjeta moraju imati posljedice.

Što se tiče drugih bjegunaca, prioritetni cilj nam je Protais Mpiranya, bivši zapovjednik Predsjedničke garde. Neke istrage su otežane zbog nedostatka saradnje ključnih država članica, ali se u vezi s drugim istražnim tragovima i dalje ostvaruje napredak.

Konkretno, aktivno istražujemo dokaze o tome da se Mpiranya, osim zločina koje je počinio tokom genocida, tokom zadnje dvije decenije bavio i drugim teškim kriminalnim djelatnostima. Imamo razloga da vjerujemo da je također vodio poslove koristeći nezakonito stečena sredstva. Mnogi ljudi su vjerovatno s njim imali kontakt ili čuli za njega. Te osobe su od interesa za nas i mi ih pozivamo da iznesu informacije o Mpiranyi.

Tužilaštvo ponavlja da svaka osoba - uključujući Mpiranyine saradnike i one koji ga podržavaju - koja pruži informacije koje bi dovele do Mpiranyaninog hapšenja može ostvariti pravo na nagradu u iznosu do pet miliona dolara. Tužilaštvo može pružiti zaštitu onima koji nam se obrate. Mpiranyini saučesnici koji nam se ne obrate dobrovoljno biće smatrani odgovornim u skladu sa najstrožim propisima.

Tužilaštvo je odlučno da pronađe preostale bjegunce što je brže moguće, kako bi se naše aktivnosti traganja konačno mogle privesti kraju. Znam da ovaj Savjet u cijelosti dijeli i podržava taj cilj. U radu Tužilaštva na rješavanju izazova s kojima smo suočeni, čvrsta podrška Savjeta biće od vitalnog značaja.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Kako sam pomenuo ranije, konačna presuda Mladiću podsjeća nas na preostali važan posao koji je još pred nama. Konkretno, mnogi od Mladićevih saučesnika i potčinjenih još uvijek treba da odgovaraju za

svoje zločine, kao i mnogi drugi počiniooci ratnih zločina u svim zemljama bivše Jugoslavije. Zbog toga je treći strateški prioritet Tužilaštva da pomogne nacionalnim jurisdikcijama u procesuiranju međunarodnih zločina počinjenih u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi.

Želio bih vam kratko iznijeti najnovije informacije u vezi s tri važna događaja.

Prvo, hapšenje Féliciena Kabuge ponovno je skrenulo pažnju na stalne napore na nacionalnom nivou da se procesuiraju osobe za koje se sumnja da su učestvovala u genocidu. Tokom izvještajnog perioda, vlasti Ruande su ostvarile značajne rezultate u predmetima koje im je, u skladu s pravilom 11*bis*, proslijedio MKSR.

Jean Uwinkindi, pastor Pentekostne crkve, i Bernard Munyagishari, vođa političke stranke, obojica su proglašeni krivim za genocid i zločine protiv čovječnosti i osuđeni na doživotni zatvor.

Tužilaštvo i dalje poziva sve zemlje da pruže punu saradnju državnom tužilaštvu Ruande koje nastoji da pronađe stotine drugih bjegunaca koji su još na slobodi.

Drugo, i u Bosni i Hercegovini i u Srbiji pokreću se nove nacionalne strategije za ratne zločine. U ove dvije zemlje ima još na hiljade osumnjičenih za ratne zločine koje treba procesuirati. Nove strategije postavljaju visoka očekivanja za ekspeditivnije rješavanje otvorenih predmeta, a trebalo bi i da se bave nedostacima u dosadašnjim nastojanjima.

Bolja regionalna pravosudna saradnja će biti od ključne važnosti. Mnogi osumnjičeni koji su počinili zločine u Bosni i Hercegovini pobjegli su u Srbiju i Hrvatsku. Potrebna su hitna nastojanja srpskih tužilaca da se sve takve osobe privedu pravdi, a Bosna i Hercegovina treba da to podrži dokazima i drugim oblicima pomoći.

Ove nove strategije za ratne zločine su važna prilika da se jasno pokaže opredjeljenje na nacionalnom nivou da se utvrdi puna odgovornost, posebno osumnjičenih višeg i srednjeg ranga. Dvije decenije nakon završetka sukoba ima još mnogo toga što treba da se uradi. Tužilaštvo će i dalje direktno surađivati s kolegama kako bi dalo podršku daljnjim istragama i krivičnom gonjenju. Diplomatska podrška Evropske unije i drugih partnera i dalje će biti od ključne važnosti.

Na kraju, još jednom moram da vam skrenem pažnju na probleme pitanja poricanja genocida i glorifikacije ratnih zločinaca.

Sigurno je da će reakcije na današnju presudu Mladiću uključivati poricanje genocida u Srebrenici, opsade Sarajeva i kampanje etničkog čišćenja koje je pokrenuo. Neki, uključujući srpske političke i društvene vođe, tvrdiće da je on heroj, a vidjeće se poster i zidne slike s njegovim likom.

Nažalost, to je postalo nešto što moramo da očekujemo.

U Crnoj Gori, ministar pravde je nedavno negirao genocid u Srebrenici, nakon što su dosadašnje vlade zauzimale čvrst stav kojim su podržavale presude MKSJ-a. U Srbiji, osuđeni ratni zločinci redovno dobivaju platforme da bi poricali svoje zločine. Negiranje i glorifikacija od strane zvaničnika i zvaničnih tijela u Republici Srpskoj postali su tako uobičajeni da prolaze bez komentara.

Što se tiče Ruande, nedavna obilježavanja genocida nad Tutsijima u Ruandi 1994. godine još jednom su pokazala da je poricanje genocida i dalje veoma rašireno, naročito u zajednicama u dijaspori.

Poricanje i glorifikacija i dalje se tretiraju kao razlike u mišljenju, ili rasprave o pravnoj terminologiji. Oni to nisu. Stvarnost je da su poricanje i glorifikacija završna faza genocida. To su politička sredstva koja se koriste u političke svrhe.

Potrebna je hitna akcija.

Gospodine predsjedavajući, ekselencije,

U zaključku, Tužilaštvo je zadovoljno što se ovog mjeseca zaključuju dva prvostepena i jedan žalbeni postupak. Zadovoljni smo presudom Žalbenog vijeća u predmetu *Mladić*, koje je potvrdilo osuđujuće presude koje su mu izrečene i kaznu doživotnog zatvora.

Ipak, tužilaštvo ima još mnogo važnog posla pred sobom. I dalje ćemo raditi na tome da suđenje u predmetu Kabuga počne što je prije moguće.

Što se tiče preostalih bjegunaca od MKSR-a, daćemo sve od sebe da se obezbijedi da budu privedeni pravdi, kao što je to bio slučaj s Mladićem. Da bi se taj posao uspješno okončao, od ključne je važnosti da Savjet bezbjednosti pošalje jasnu poruku državama članicama da je saradnja s Tužilaštvom obavezna. Podstičemo one koji su do sada pružali podršku Mpiranyi i drugim bjeguncima ili sarađivali s njima da se oglase i pruže nam informacije.

Zahvaljujemo ovom Savjetu na trajnoj podršci u svim našim nastojanjima. Hvala vam na pažnji

Za više informacija stupite u kontakt sa Službom za odnose s javnošću

u Arushi, Tel.: +255 (0)27 256 5376

u Haagu, Tel.: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org